Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 222. TWO SECTIONS (SECTION 1) JERSEY CITY and NEW YORK, СУБОТА, 24-го ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1953. ДЕСЯТЬ ЦЕНТІВ — TEN CENTS No. 222. VOL. LXI.

ЗДА БУДУЮТЬ АТОМОВУ ФАБРИКУ ДЛЯ ПРОМИСЛОВИХ ЦІЛЕЙ

ЦЕ — АМЕРИКАНСЬКА ВІДПОВІДЬ НА СОВЄТСЬКЕ ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ВИРІБ ВОДНЕВОЇ БОМБИ І НОВА ДОБА В РОЗВИТКУ АТОМОВОЇ ЕНЕРҐІЇ

Шикаґо. — Томас Е. Меррі, член Комісії Атомової Енерґії, повідомив 200 делеґатів, які прибули на збори Публічної Інформаційної Програми Електричних Компаній, що ЗДА почали будувати першу атомову фабрику, яка служитиме мирним цілям. Ця будова коштуватиме десятки мільйонів долярів і продукуватиме коло 60,000 кіловат електричної енерґії, яка зможе обслуговувати місто з 100,000 населення. Будову цієї фабрики провадить Вестінґгавз Електрична Корпорація, яка має досвід в продукуванні атомових реакторів. На чолі будови стоїть контр-адмірал Гайман Дж. Ріковер, який наглядав за будовою атомових підводних човнів. Цю фабрику мають закінчити впродовж трьох-чотирьох років. „Це буде американська відповідь на совєтське повідомлення про виріб водневої бомби" — казав Мері. „Ця відповідь показує світові, що навіть під час приготування до оборонної війни, очі Америки дивляться в мирову майбутність". Меррі твердив, що це було б великою загрозою для Америки, якби Совєти змогли випередити її в продукуванні атомової енерґії для мирних цілей, бо багато держав могло б тоді симпатизувати з большевиками і постачати їм потрібний для продукування атомової енерґії уран. Тепер ми видаватимемо гроші не тільки на підтримку до оборонної війни, але й на те, щоб атомова сила служила мирним цілям людства, казав Меррі. Він заявив, що в найближчому часі ЗДА почнуть здійснювати й інший проєкт, щоб атомова енерґія служила також і мирним цілям, а не була тільки нищівною силою, як було досі. Покищо цей новий проєкт фінансує держава, але вона віддасть його приватним фірмам, коли виявиться, що видатки на його реалізацію балянсуються з фінансовими прибутками. Кошти нової фабрики становитимуть від 20 до 60 мільйонів долярів. Представники приватних електричних компаній з захватом прийняли повідомлення уряду про цю будову і виявили свою згоду співпрацювати з урядом у цій новій ділянці використовування атомової енерґії.

Атомові гармати підвищують оборонну спроможність ЗДА

Сан Дієґо, Каліф. — Секретар Армії Роберт Т. Стівенс, промовляючи на зборах Національної Ґвардії, заявив, що „атомові гармати надзвичайно збільшують оборонні можливості ЗДА". Вже кільканадцять таких атомових гармат відтранспортовано до Німеччини. Стівенс сказав, що з цих гармат можна стріляти без найменшої шкоди для здоров'я гармашів, при всякій погоді і в усяку пору дня і ночі. Згідно з законом, атомової зброї ні вільно вживати без наказу президента ЗДА. Атомові гармати зможуть заступити наземні війська ЗДА. Хоч чисельна сила Армії ЗДА дещо менша цього року в порівнянні з минулим, але, сказав секретар Армії, наша бойова сила тепер більша. Генерал Болте заявив у своїй промові, що воєнна спроможність ЗДА стоїть тепер на високому рівні. Американські військові сили добре вишколені і приготовані на всякі несподіванки. Стівенс повідомив, що частини Національної Ґвардії будуть розміщені в центрах нашої промисловости, щоб протилетунською обороною охороняти їх від можливого знищення.

Республіканці невдоволені з Айзенгаверової підтримки Бенсона

Вашинґтон. — Республіканські політики невдоволені з заяви презид. Айзенгавера, в якій він підтримує секретаря рільництва Езру Тефта Бенсона. Деякі конгресмени кажуть, що Бенсон — це „Дін Ачесон" в кабінеті Айзенгавера, натякаючи цим на те, що бувший президент Труман за всяку ціну боронив Ачесона, хоч проти нього була публічна опінія. Республіканський сенатор Мілтон Р. Янґ домагається резиґнації Бенсона. Різно прийняли республіканці заяву президента про те, що він не братиме участи в виборчій кампанії 1954 року. Голова Крайового Комітету Республіканської партії Леонард В. Голл заявив, що цю заяву треба розуміти в той спосіб, що президент не буде аґітувати за поодинокими особами, але виголошуватиме промови про загальні успіхи свого уряду. Демократичний конгресмен Френк Л. Челф назвав Бенсона „найгіршим в історії ЗДА секретарем рільництва", який „не має жадного пляну діяння, ані навіть жадної думки. Він — сліпий, який веде сліпця". „Наші пасовиська зникли, казав Челф, наша земля тверда, як тверді серця деяких банковців, наші ліси горять, і коли вся країна горить — він (Бенсон) тільки говорить про майбутню рільничу програму".

Ген. Ваґн Бенніке, голова Комісії Об'єднаних Націй в Палестині, приїхав до Ню Йорку, щоб скласти Раді Безпеки звіт про останні події на арабсько-ізраїльському кордоні та про положення на Близькому Сході. На фото: ген. Бенніке в розмові з кореспонденткою після приїзду до Ню Йорку.

ФРАНЦІЯ НАДАЛА САМОСТІЙНІСТЬ ЛЯОСОВІ

Париж. — Франція підписала договір з одною із трьох складових частин Індо-Китаю, Ляосом, надаючи цій досі автономній провінції самостійницькі державні права, з тим, що Ляос залишається в рямках Французької Унії. Французька Унія була формально проголошена французькою конституцією 1946 р. — однак щойно тепер, у договорі з Ляосом, вперше сказано виразно, що цей член Французької Унії є „цілком незалежний і суверенний". Договір підписали президент Франції Оріоль і король Ляосу Сісаванґ Вонґ у Парижі. Французький уряд одночасно провадив переговори з двома іншими членами Індо-Китаю, В'єтнамом і Камбоджею. Минулого тижня парлямент В'єтнаму зажадав повної самостійности і заявив, що В'єтнам не бажає злуки з Францією. Правда, потім ця в'єтнамська постанова була змінена у тому напрямку, що В'єтнам не хоче злуки з французькою Унією „в її нинішній формі", але це становище В'єтнаму викликало гостру реакцію у французьких політичних колах, які скріпили настрої, щоб припинити війну з комуністами в Індо-Китаї і взагалі забрати звідтам свої війська. У зв'язку з цим французький прем'єр Ляніель передав високому комісареві В'єтнаму у Парижі, — князеві Буу Лок формальний запит уряду, чи хоче В'єтнам належати до Французької Унії. Від відповіді залежать дальші переговори з цією індокитайською автономною провінцією. Підписання договору з Ляосом попередило дебати у французькому парляменті над ситуацією в Індо-Китаї. Можна сподіватися гострої критики політики уряду в Індо-Китаї збоку опозиції.

З нагоди підписання договору з Ляосом, президент Франції Оріоль виголосив промову, в якій, не називаючи В'єтнаму, гостро критикував тих осіб, які недоцінюють вартість союзного зв'язку з Францією і легковажать собі її військову та господарську співпрацю для добра своєї країни. Із столиці В'єтнаму Ганой повідомлено, що тамошні націоналісти не хочуть повного розриву з Францією, здаючи собі справу, що це було б тепер самогубством для країни. Тим часом французька офензива проти комуністів розвивається далі. Захоплено одну з найважливіших баз постачання в'єтмінських комуністів на південь від дельти Тонкіну, звідки комуністи евакуювали цивільне населення і вивезли зброю та амуніцію.

Три суперники Імпеллілтері борються за 300,000 його голосів

Ню Йорк, Н. Й. — Після того, як суд уневажнив листу Партії Досвіду, від якої на посадника Ню Йорку кандидував теперішній посадник Вінсент Імпеллітері, три його суперники будуть боротися за те, щоб здобути якнайбільше з тих 300,000 голосів, що їх Імпеллітері дістав був під час правиборів. Дехто передбачає, що найбільше тих голосів дістане республіканський кандидат Гаролд Ріґельман, бо прихильники Імпеллітері голосуватимуть переважно на республіканця. Прихильники демократичного кандидата Роберта Ваґнера, мол., твердять, що ті голоси, які мали припасти Імпеллітері, дістане демократ, бо демократи мусять підтримати свого однопартійця. Тим часом третій, ліберально-незалежний кандидат Рудольф Геллі з надією дивиться на свою майбутню перемогу, сподіваючись, що розсварені демократи голосуватимуть на нього. Одначе безсторонні спостерігачі кажуть, що резиґнація Імпеллітері ще більше обнизить число виборців, що підуть до виборчих урн. Мале зацікавлення цими громадськими виборами виявилося вже під час реєстрації виборців. Петицію за кандидатурою Імпеллітері підписали понад двадцять тисяч осіб, але в суді виявилося, що між ними не було потрібного числа 7,500 підписів осіб, що зареєструвалися як виборці. Імпеллітері просив своїх прихильників припинити аґітацію, бо він не думає користати з останнього способу кандидувати як „вписаний" кандидат і включається в ряди демократичної партії.

НАЙШИРШИЙ ВІДҐОМІН ТВЕРДЖЕНЬ П-НІ МЕСТИ ПРО ОБИДУ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ В НАЗВІ РОСІЯНИН

Твердження п-ні Мести, колишньої американської амбасадорки в Люксембурзі, що українці вважають за найбільшу обиду, коли називати їх росіянами, і реаґують на це „начеб хто вдарив їх в лице", знайшли найширший відґомін в цілій країні. П-ні Места прийшла до такого висновку під час своїх відвідин в Україні і виснила це в одній із серії своїх синдикованих статтей на цю тему. Велика частина американських газет від побережжя до побережжя надрукувала виснення п-ні Мести, деякі газети на першій сторінці, даючи їм багатомовні заголовки. І так: нюйоркська „Геральд Трібюн" надрукувала ці виснення під заголовком: „Більш приязні українці обурюються, коли їх помилково називати росіянами"; „Вашингтон Повст" дав цим висненням такий заголовок: „Це обида бути названим росіянином в гордій, приязній Україні". Інші заголовки: „Українці обурюються на причіпку „русс" — „Шикаґо Дейлі Нюз"; „Смійся, приятелю, коли називаєш українців росіянами"; „Українці ненавидять назви росіянин" — („Лос Анджелес Таймс") і т. п. Деякі газети дали до цього окремі редакційні коментарі. Преса продовжує друкувати синдиковані статті п-ні Мести з її побуту в Совєтському Союзі.

До Ню Йорку прилетів з Палестини ген. Бенніке

Об'єднані Нації, Н. Й. — Генерал-майор Ваґн Бенніке, данець, голова комісії Об'єднаних Націй у Палестині, що пильнує додержання постанов перемир'я між Ізраїлем і його арабськими сусідами, — прилетів до Ню Йорку на заклик Ради Безпеки ОН, щоб скласти докладне звідомлення з тамошньої ситуації. Ген. Бенніке заявив представникам преси, що він не думає, щоб теперішні відносини між Ізраїлем і арабськими країнами довели „до більшого конфлікту", але після хвилини призадуми додав: „одначе, це може статися". Ген. Бенніке вважає, що треба скасувати теперішні здемілітаризовані зони, в яких повсякчас трапляються інциденти, заступити їх тривкими кордонами, що на них погодилися б усі заінтересовані держави. Бенніке признав, що це — нелегка справа і що ледве чи можна буде довести до такого мирового договору в короткому часі. Головною причиною інцидентів є користання з водних шляхів і фармерської землі в здемілітаризованих смугах. Ген. Бенніке звітуватиме перед Радою Безпеки про цілість справи, а не тільки про останній напад жидів на містечко Кібію. 65-літній генерал приїхав разом із двома членами своєї місії на Близькому Сході. З Вашингтону прибув до Ню Йорку асистент державного секретаря для близько- і середньо-східніх справ Генрі Вайрод і вже перевів розмови з єгиптянами та іншими арабськими репрезентантами, а також заповів свою розмову з представником Ізраїлю. Цей останній заявив офіційно про свою готовість обговорити з арабськими державами всі спірні справи.

Англійський парлямент затвердив припинення конституції в Ґвіяні

Лондон. — Англійська палата затвердила формальним голосуванням (294 проти 256) надзвичайні розпорядження уряду щодо колонії Ґвіяни в Південній Америці. Британський секретар колоніяльних справ, Лайтлтон, відкрив дебати в парляменті, пригадуючи відомі вже арґументи, що спонукали англійський уряд вислати до Ґвіяни додаткові війська, припинити важність місцевої конституції і надати губернаторові надзвичайних повновластей, на основі яких він негайно демісіонував всіх членів уряду д-ра Джаґана. Лайтлтон покликався при тому на видану англійським урядом окрему публікацію в цій справі п. з. „Біла Книга". Лідер опозиції Клемент Етлі критикував припинення важности ґвіянської конституції і закидав урядові, що він не вичерпав спершу інших засобів для замирення. — Тим часом д-р Джаґан прибув до Лондону. У промові перед 2 тисячами слухачів він спростовував точка за точкою закиди англійського уряду, заперечуючи начебто він є комуністом. Він назвав себе „макрсистом". Однак він признав, що його „проґресивна" партія у Ґвіяні, не будучи комуністичною, все ж не є протикомуністичною.

Апеляційний Суд відкинув відклик учителів — комуністів

Олбані, Н. Й. — Апеляційний Суд Нюйоркського стейту відкинув скаргу шістьох нюйоркських учителів, яких звільнено з служби за те, що не хотіли зізнавати перед Сенатською Слідчою Підкомісією і відмовилися відповідати на запит, чи є вони комуністи. Рішення Апеляційного Суду остаточне, і від нього вже неможливий відклик. До звільнених учителів належать: Ірвінґ Адлер, Рут Фінкельштайн, Філіп Горовіц, Морріс Ліпшіц, Дороті Блох і Семюель Валлах.

Адмірал Стівенс написав книжку „Призначення Росії"

Ню Йорк. — Адмірал Леслі Стівенс, що впродовж двох років (1947-1949) був американським морським аташе в Москві і тепер очолює Американський Комітет для Визволення від большевизму, написав книжку „Призначення Росії", яка появилася у видавництві Літтел Бравн. Книжка має 568 сторін і коштує $5.75. З рецензії на ту книжку виходить, що адмірал Стівенс „любить росіян, а росіяни люблять його" і що адмірал, зокрема, захоплюється „русскими сказками", що, зрештою, видно і з його політики в Американському Комітеті. З рецензії, яку вмістив на цю книжку Люїс Кеннет в „Геральд Трибюн", не можна пізнати, чи в книжці адмірала Стівенса є щонебудь, що можна було б зарахувати до „боротьби за визволення від большевизму", яка є статутовою ціллю очолюваного автором Американського Комітету.

Продовження акції „переконування" залежить від північно-корейських неповоротців

Токіо. — Невтральна Комісія в Кореї чекає на обіцяну відповідь північно-корейських неповоротців, чи вони погоджуються піддатися процедурі комуністичного переконування, щоб репатріюватися. Індійці звернулися до представників північно-корейських неповоротців, умовляючи їх не боятися зустрічі з комуністичними переконувачами. Північні корейці обіцяли перевести нараду і дати відповідь. У Невтральній Комісії далі панує розкол: поляки і чехи настають на тому, що, на випадок небажання неповоротців добровільно з'явитися перед комуністичних переконувачів, силоміць стягнути їх туди, — а індійці, шведи та швайцарці рішуче проти застосування сили, — заявляючи, що насильницький підхід до полонених довів би до бунту і до великого проливу крови. Назагал в Кореї вважають, що комуністи вже програли свою політичну кампанію в справі неповоротців. 98% яких, вислухавши всіх арґументів комуністичних переконувачів, таки відмовились репатріюватися. Тому комуністи хочуть говорити тепер з північними корейцями, сподіваючись, що вони будуть м'ягші від китайців.

Тим часом Артур Дін, спеціяльний амбасадор ЗДА, що виїхав з Вашинґтону в характері делеґата 16 альянтських корейських комбатантських держав для вступних переговорів з комуністами про підготову політичної конференції про Корею, прибув до Токіо, звідки негайно виїде до Панмунджому.

Західній Берлін має нового посадника

Берлін. — Д-ра Вальтера Шрайбера, християнського демократа, дотеперішнього заступника недавно померлого посадника д-ра Ернеста Ройтера, соціял-демократа, вибрано новим посадником Західнього Берліну. У голосуванні він дістав 62 голоси коаліції християнських демократів та вільних демократів проти 58 голосів соціял-демократів, які голосували на д-ра Оттона Зура. Цей останній має 59 років і на 10 років молодший від В. Шрайбера. З уваги на величезне значення Західнього Берліну для цілої проблеми Німеччини, — там досі існувала коаліція всіх партій. Повідомляють, що новий посадник не схоче спертися лише на більшості двох правих партій і шукатиме порозуміння з соціял-демократами, а коли йому це не вдасться, то зречеться свого стасовища. Канцлер Аденауер також висловився за „великою коаліцією" на терені цього найдалі на схід висуненого демократичного бастіону.

Повіня місяця спричинила повінь в долішній частині Ню Йорку

Ню Йорк, Н. Й. — 22 жовтня між 7.30 і 8 год. повня місяця і морський приплив зійшлися одночасно і спричинили повінь в низько положених частинах міста. Люди, йдучи до праці, мусіли обходити деякі вулиці в долішній західній частині Мангеттену. Високий приплив спричинив незначні шкоди й на побережжі стейту Ню Джерзі, головно в Юніон Біч, де струмок переповнився морською водою і позаливав вулиці.

Відділ УНС в Ембридж відзначає своє 35-річчя

Ембридж, Па. — Місцеве Братство св. Василія, 165-й Відділ Українського Народного Союзу, відзначило минулої неділі 35-річчя свого існування. В програмі святкувань був ювілейний бенкет, під час якого заступник голови УНС п. Йосип Лисогір виголосив відповідну промову. Товстмайстром бенкету був п. Михайло Комічак, директор української радіогодини в Пітсбурґу. З промовами та привітами виступали пп. А. Юла, Б. В. Панек, І. С. Антушак, І. Горяк, А. Підуфалий, І. Коваль, М. Муха, К. Кудрик та ін. Бенкет почався й закінчився молитвою, яку провів Вєч. о. Зрада.

Совєтський уряд наказує збільшити продукцію товарів першої потреби

Москва. — В новому декреті совєтського уряду наказано збільшити до кінця 1954 року на 72% продукцію товарів першої потреби, щоб „піднести життьовий рівень совєтських громадян". Всі совєтські розподільно-торговельні організації дістали наказ замінити „перестарілі" методи новими, щоб приспішити розподіл між людей потрібних їм товарів. В арґументації цього декрету сказано, що „постачання населенню предметів першої потреби зовсім незадовільне". Зокрема, говориться про брак холодилень і погане обладнання крамниць. У харчівнях і ресторанах люди мусять довго чекати на замовлені страви. Також будівельні матеріяли розподіляються несправедливо. Тому рада міністрів і ЦК компартії накладають на низові партійні клітини обов'язок стежити за поправою всіх тих недотягнень, щоб піднести життьовий рівень населення. Декрет торкається таких предметів першої потреби, як м'ясо, масло, меблі, одяг і ін.

Хто має зверхність над поліцією у Відні?

Відень. — Між австрійським урядом і совєтським високим комісаром стався конфлікт у зв'язку з спором про зверхність над віденською поліцією. Георг Вінтерер, австрійський комісар поліції у совєтському секторі Відня, видав з руки совєтів одного шофера, власника таксі, що є австрійським громадянином, але народився в Ленінграді (тоді ще Петербурзі). Совєти, шантажуючи ту людину, хотіли зробити його своїм шпигуном, а коли він відмовився — прискаржили його, знайшовши слухняного виконавця в особі названого комісара поліції. Тоді президент поліції звелів арештувати Вінтерера. Дізнавшись про це, совєти зажадали випустити Вінтерера на волю. Соціялістичний міністер внутрішніх справ Австрії, Аскар Гельмер признав слушність президентові поліції, заявивши, що вся австрійська поліція підлягає австрійській владі.

Прокуратор називає редактора „Русского Голосу" Скляра шпигуном

Ню Йорк, Н. Й. — З наказу Уряду Іміґрації та Натуралізації заарештовано редактора російського щоденника „Русскій Голос" Бориса Скляра і ув'язнено на острові Елліс, звідки його мають депортувати за підривну діяльність. Скляр подав просьбу випустити його за кавцією з зв'язниці на час, поки його відклик не буде вирішений вищою владою. На судовому переслухуванні асистент державного прокуратора Гаролд Таймер виступив проти звільнення Скляра, який, на його думку, є „членом таємної секції комуністичної партії" і належить до „шпигунської сітки". Федеральний суддя Сідні Суґарман справу вилущення за кавцією на волю Скляра вирішить пізніше.

В АМЕРИЦІ

● **Конґресмен Крейґ Госмер** приготовив поправку до закону Ліндберґа про кару за викрадання дітей. Згідно з проєктом нового закону, за викрадення дитини мусить бути обов'язкова кара смерти, якщо дитина не буде звільнена впродовж 48 годин після викрадення. Карі досмертного ув'язнення підлягає злочинець навіть тоді, коли викрадену дитину звільнить швидко й неушкоджену.

● **Фахівці твердять**, що повітря в підземках містить в собі менше бацилів, ніж повітря над землею. Відношення числа бацилів у підземках і над землею — як 1 до 2. В підземках вбиває бацилі плинна ґума, яка збирається на бельках під рейками. Так твердили на зборах Американського Товариства Цивільних Інженерів.

● **Генеральний прокуратор** стейту Ню Джерзі має вирішити „мавп'ячу справу". Мавпа одного фармера подряпала інспектора стейтового департаменту рільництва, який оглядав фармерські свині, бо гадала, що він хоче вчинити свиням щось зле. Фармер відмовляється платити кошти лікування інспекторові, кажучи, що мавпа боронила свині, отже прокуратор має цю справу вирішити.

● **Президент Айзенгавер** дістав петицію від бувшого президента Герберта Гувера і від інших 212 визначних осіб, щоб уряд ЗДА не погоджувався на допущення до ОН червоного Китаю.

● **Алджер Гісс** знову зможе бути випущений з в'язниці 21 листопада, бо минає рік, коли відмовлено йому дарувати кару в нагороду за добру поведінку в тюрмі.

● **Князя Штаремберґа**, який перед „аншлюсом" Австрії і Німеччини в 1938 році був головою пронацистської організації „Гаймвер", австрійська влада не судитиме за державну зраду, — вирішив австрійський Найвищий Суд. Штаремберґ живе в Арґентині.

● **До Ню Йорку повернувся** урядовець Джуліяна, який переслухував німецького професора, що втік був з східної зони і знає, що таємні документи викрадені з Форту Монмавт, дісталися в руки комуністів.

В СВІТІ

● **Англійська влада у Кенії** скарала на горло 13 терористів Мав-Мав, що належали до банди, яка вбила 150 місцевих чоловіків, жінок і дітей за співпрацю з англійцями. 12 жовтня повішено ще 12 терористів. Загалом в останньому часі засуджено на смерть понад 100 терористів.

● **З Єгипту, Іраку, Ливану, Сирії, Савд Арабії і Йордану** з'їхалися арабські делеґати до маленького містечка Кібія над кордоном між Йорданом і Ізраїлем, щоб сглянути на місці наслідки недавнього нападу жидів який наробив стільки шуму у світі й опинився аж перед Радою Безпеки ОН.

● **Колишня сербська королева Олександра**, дружина короля Петра, взявши близько до серця розводову скаргу, яку вніс Петро, — на його очах намагалась перетяти собі ножем жили на руках. Обоє живуть у Парижі. На судову розправу Олександра з'явилася з забандажованими руками.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПРОГРАМА БЕНСОНА

Стабілізація рільничої політики і достосування фермерського господарства до всієї внутрішньої й закордонної політики країни та її потреб належать до найпекучіших і рівночасно найскладніших проблем, перед якими стоїть теперішня республіканська адміністрація. Від розв'язки тієї проблеми залежить і розв'язка багатьох інших, не кажучи вже про вдержання республіканської адміністрації при наступних виборах. Перемога демократів у додаткових виборах у Висконсін є щодо цього досить багатомовна.

Фермерською політикою керує тепер секретар рільництва Езра Тефт Бенсон, проти якого в останніх днях зроблено багато критичних закидів, включно з домаганням його резигнації. Бенсона критикують головно за те, що він одне говорить, а інше робить. Справа в тому, що Бенсон заявився виразно проти теперішньої рільничої програми (яка полягає головно в тому, що уряд намагається затримати на відповідній висоті ціни на фермерські продукти, доплачуючи фермерам різницю), але рівночасно продовжує ту саму політику. Наприклад, Бенсон твердить, що урядова підтримка цін на молочарські вироби руйнує, якщо ще не зруйнувала, молочарський ринок, і тим самим не допомагає, але шкодить молочарам, — а все ж таки рішив продовжувати ту піддержку під сильним політичним натиском збоку молочарів на нього самого та на цілу адміністрацію.

Цього тижня департамент хліборобства проголосив, що він продовжуватиме доплату різниці цін на деякі роди збіжжя, і Бенсон знову вияснив, що хоч, на його думку, така політика є неправильна, все ж таки він її вважає за необхідну, щоб „вдержати фермерські прибутки та господарську стабільність в теперішньому періоді достосування". Публічна опінія розуміє це вияснення простіше: політичний натиск.

Цей політичний натиск не є такий безвідповідальний, як він міг би на перший погляд видаватися. Впродовж останніх двох десятків років фермерська політика уряду більше чи менше оправдано створила досить складну ситуацію в рільництві, і кожна нагла зміна на сільсько-господарському ринку могла б викликати серйозні забурення в цілому господарстві.

Цього не можна легковажити в теперішніх не так внутрішніх американських відносинах, як головно в американських міжнародних зобов'язаннях і обов'язках. Америка в жадному разі не може дозволити в теперішніх обставинах на будь-які експерименти, що могли б захитати її загальну господарську стабільність, від якої так дуже залежить її оборонна спроможність. Большевики постійно заповідають, що „капіталістичний світ" сам завалиться економічно, і змагають до того тим, що вдержують світ у постійному політичному напруженні, змушуючи його до постійних зброєнь. Для самого комуністичного світу це не є жадна проблема, бож Кремль є єдиним капіталістом і рабовласником мільйонів населення, якими він розпоряджається виключно по своїй уподобі. Нагай, концентраційний табір або куля в потилицю змушують людей віддавати „державі" все, що вони мають, включно з їхньою силою й життям. В той спосіб Кремль дістає задармо все те, за що вільні країни платять грубі мільйони.

Тільки цим можна пояснити „консервативність" американського уряду в усіх справах, включно з рільництвом. Президент Айзенгавер скоро лише перебрав владу з'ясував, що політика його уряду буде „політикою на довшу мету". Політику уряду й країни він порівняв тоді з поїздом на закруті, який не вискочить з рейок і не перевернеться тільки тоді, коли гамуватиме свою швидкість відповідно до закруту, на якому знаходиться. Цей сам принцип, виходило б, застосовує Бенсон і в своїй фермерській програмі. З теперішньою фермерською політикою він не погоджується, але продовжує її в поодиноких ділянках, щоб занадто крутим закрутом не вивести її з рейок. В цьому він має підтримку президента Айзенгавера та й того фермерського загалу, який думає категоріями не тільки своєї фарми, але й категоріями своєї країни та її добра й потреб. А з уваги на становище Америки в світі, ті категорії треба поширити й на тих, що разом з Америкою готові коштом свого майна і крови обороняти свою загрожену волю.

Забагато бочок пороху

Німеччина, Австрія, Корея, Формоза, Індо-Китай, Палестина, Суез, Північна Африка, Трієст — трохи забагато тих приповідкових політичних бочок пороху, які потребують лише малої іскри, щоб вибухнути й запалити сусідні хати. Всі вони — наслідки другої світової війни. Трохи задовго тягнеться упорядкування воєнного хаосу після припинення бойових дій. Що гірше: образ нинішніх відносин у світі може ще більш запальний і ще хаотичніший, як був зараз після капітуляції Німеччини й Японії. Тоді не було ще ані корейської, ані індо-китайської воєн, тоді ще не побрязкували зброєю італійці, югослави й араби. І тоді панував ще дурман тріюмфу після переможно закінченої війни та самообман щодо тривкости воєнно-політичного союзу „великої п'ятки". Від тієї п'ятки відійшов зовсім Китай, що перебув червону революцію і докотився до стану сателіта Москви. Єдиний союзницький світ розколовся на дві частини, розділені залізною завісою. Безумовно, по другому боці завіси не є весело і не панує там „мир і тишина". Але це не потішає, коли подивитися на відносини по цьому боці. Є забагато нерозв'язаних проблем, які силою історичного закону стають джерелом чимраз нових конфліктів, якщо занадто довго залишаються в стані тимчасовости і постійного напруження.

Немає найменшого сумніву, що Німеччина не може в безконечність бути поділеною так, як від 1945 року. Німці — це не маляйці, не індо-китайці, і не мароканці, які — при всій своїй прастарій історії — є цивілізаційно і політично відсталими країнами, з населенням, що його здеморалізував довгий колоніяльний стан. Коли Захід не впорядкує справи об'єднання Німеччини з власної ініціятиви, себто не примусить Совєтів забратися геть із Східньої Німеччини, то скорше чи пізніше самі німці доведуть ту німецьку бочку пороху до вибуху. Австрійці до цього нездатні. Але огірчення, яке панує в Австрії, у країні поміж Німеччиною, східніми сателітами, Югославією і Італією, є сприємливим підложжям для плекання там авантурницьких ідей всіх проти всіх. У Кореї замирення йде, як по груді. Хто з теперішніх найавторитетніших державних діячів Заходу може напевно сказати, що дійсно прийде до політичної конференції і що дійсно та політична конференція у справі Кореї закінчиться так, щоб бодай ота корейська бочка пороху перестала грозити вибухом?! Те саме стосується Індо-Китаю: хто може відгадати задуми кремлівських можновладців, чи вони хочуть відкласти на довший час реалізацію своєї програми підбою світу, чи саботажем миру довести в недалекому часі до вибуху нової війни?

Найгірше, що до запальних проблем, які постали автоматично наслідком розламу в союзницькому фронті з другої світової війни, долучились і долучаються щораз нові спірні проблеми всередині самих західніх альянтів. Виник гострий 5-річний спір між жидами й арабами. Який же це мир, коли в прикордонних „інцидентах", свідомо провокованих то одними то другими, ллється кров цивільного населення, а різні держави Близького Сходу говорять про мобілізацію?! Англо-єгипетські взаємини все ще колихаються поміж замиренням і війною. Англійці погрожують, що своє 80,000 військо в Суезькій зоні збільшать дальшими 20,000, а єгиптяни грозять „священною війною". У північній Африці в Лібії, Триполісі, Тунісі й Марокко — тепер дещо затихло. Але у французьких напівколоніяльних країнах Тунісі і Марокко атмосфера вічного напруження, і недарма тамошні невеселі відносини були одною з причин, чому ЗДА приспішували переговори з Еспанією про одержання нових морських і летунських баз. Трієст — це одна з останніх актуальних загроз мирові.

Очевидно, західні альянти гарячково стараються не допустити до пожежі денебудь у світі, — лагодять спори, зуживаючи для цього масу енергії, а З'єдинені Держави витрачають ще й більйони долярів. І всюди, де лише появиться якась актуальна загроза мирові, негайно вживається мирових посередницьких протизаходів. Начальною засадою західньо-альянтської політики стало — щоб Захід був одностайний, зараховуючи до Заходу взагалі весь світ поза світом комуністичним. Тому й бачимо боротьбу проти явища невтральних і змагання виразно з'ясувати, по чиєму боці стоїть кожна країна у світі. Але є й інші наочні приклади: раптом, протягом ночі виринає якась напівпризабута проблема і відразу погрожує відкрити терен нової війни. Це діється тому, що — як сказано — ніяка міжнародна проблема не може залишатись задовго нерозв'язаною, як ніде й ніколи не може задовго існувати ненормальний стан.

У теперішньому світі існують крайньо ненормальні відносини. Його стан хворий, запальний, а лікування окремих симптомів ні трохи не зменшує небезпеки для всього організму від сутньої недуги. Цією недугою є московський большевизм, є імперіялістична совєтська Росія із своїми п'ятиколонниками, розсіяними по цілому світі. Захід здає собі з цього щораз ясніше справу. Як довго не буде знищений російський імперіялізм, так довго не перестане існувати головна причина світового напруження. Добра половина існуючих нині міжнародних „бочок з порохом" зв'язана безпосередньо з Совєтами, друга половина — посередньо. Малі проблеми завжди легше поладнати, коли є спокій із великими. І навпаки: при існуванні світового напруження між Заходом і Сходом західні альянти не мають такого морального й військово-політичного авторитету, щоб могли впорядкувати льокальні справи жидівсько-арабських чи італійсько-сербських взаємин так гладко і швидко, як це можна було б зробити, коли б в ОН не було Совєтів, а на совєтській і сателітській території не було б кругло 250 дивізій.

Існування стількох бочок пороху мусить довести до якогось вибуху. І хоч усі державні діячі в усьому світі говорять про мир, як найвищу ціль, і виключають війну, як засіб розв'язування нерозв'язаних ще проблем, проте перегони у зброєнні між Заходом і Сходом і виснажування народів видатками на щораз нові й щораз досконаліші роди масово продукованої зброї, є найбільш проречистим запереченням твердої віри державних керівників в можливість поважного миру.

Вол. Дорошенко

Українознавство в практиці

I.

Коли говоримо про українознавство, то мусимо розрізнювати, про яке саме йтиме мова: чи, сказати б, про українознавство теоретичне, тобто про наукові досліди української історії, літератури, мови тощо, чи про українознавство практичне, себто про навчання українських предметів у школі чи поза нею.

Про науку українознавства, а зокрема про завдання української науки на еміграції говорять у нас такі високоавторитетні вчені, як проф. Вол. Кубійович і проф. Роман Смаль-Стоцький (пор. його недавню доповідь на науковій конференції канадійського відділу НТШ в Торонто), та й мені самому доводилося висловлювати свої думки про це на шпальтах „Свободи".

Але цим разом я хотів би побалакати з Шановними Читачами про викладання українознавства в наших школах та на спеціяльних курсах, розвиваючи далі думки, що їх порушив у статті „Історія й красне письменство" („Свобода", ч. 193).

Справа навчання українознавчих предметів глибоко хвилює наше свідоме ваги громадянство, не тільки тут, у цій країні, а взагалі по цілому світі, де тільки живуть наші люди.

Не всі ж, не можучи самотужки боротися з денаціоналізацією своїх дітей, махають рукою на їх винародовлення.

Розуміється, що більшість наших тутешніх громадян справді журиться відривом молоді від рідної мови, від рідного народу, від свого ґрунту. Журяться цим і провідні наші люди. На цьому місці відрадно відмітити знаменний виступ у цій болючій справі найвищого проводу української греко-католицької Церкви у ЗДА, владики Константина Богачевського й владики Амврозія Сенишина, що виступили з закликом до вірних не цуратися свого рідного слова.

В тих часах, коли хоч західня вітка України була вільна від комуністичної тиранії, дехто з наших тутешніх земляків спромогався навіть посилати своїх дітей до українських шкіл у „старому" Краю. Що більше, за царату навіть із Наддніпрянщини посилали деякі патріоти своїх дітей до українських шкіл у Галичині.

Вони добре розуміли, що тільки рідна школа може сформувати з молодого нарибку свідомих синів і доньок рідного краю. Очевидна річ, рідне слово в сім'ї, або почуте з театральної сцени, рідна пісня, прочитана — часом випадково — цікава книжка з рідної історії чи літератури і в найгірших часах царської неволі або взагалі чужинецької супремації піддержували іскру свідомости в душах нашого народу, не давали їй загаснути, а то й роздмухували її в правдиву полумінь. Чимало наших визначних людей завдячують свою українську національну свідомість саме одному з цих джерел. Згадаймо свідчення хоча б нашого славнозвісного історика Миколи Костомарова або Сергія Єфремова. Любов до рідного народу, до його долі й його слова дала нам цілі лави діячів, яким уже ми самі завдячуємо свою свідомість. Любов до рідного народу, його мови, звичаїв і минулого водила руками й батька Котляревського, й старенького Квітки-Основ'яненка, й безсмертного Тараса, й гарячого Куліша, й „кроткого пророка та обличителя жестоких людей неситих", як звав Шевченко Марка Вовчка, й багатьох інших наших письменників на Східній Україні, й відродителів — Галицької України Маркіяна Шашкевича, Зеленої Буковини Йосипа Федьковича, Закарпатської України Олександра Духновича.

Оця любов, надихана ними, веліла й їх наступникам плекати й шліфувати дорогий діямант — рідну мову та поставити її нарівні з мовами культурних народів.

Безсмертний Тарас, винісши з-під селянської стріхи любов до своєї батьківщини, навіть пробуваючи мало не ціле своє життя поза Україною, дав нам свого геніяльного „Кобзаря", який не перестає й ніколи не перестане запалювати наші серця любов'ю до рідного народу й краю та ненавистю до його ворогів. А хіба можна забути слова батька Котляревського, який казав нам:

„Любов к отчизні де героїть,
Там вража сила не устоїть"...

І в свідомості цієї ваги нашого слова як же високо підносить його не лише Шевченко та його попередники, але й їх наступники. Згадаймо вислови Сидора Воробкевича („Мово рідна, слово рідне, хто вас забуває"), Івана Франка („Діялект, а ми його надишем"), Вол. Самійленка (Діямант дорогий), Лесі Українки („Слово, чому ти не твердая криця"), Василя Стефаника („Моє слово"), Олеся („О слово рідне!"), С. Черкасенка („О рідна мово, скарбе мій!") та ін. (Шкода, що в „Українському Декляматорові" УКК поминено згадані поезії, що славили красу і силу рідної української мови). Нам усім слід пам'ятати ці вислови. І не тільки пам'ятати, але й іти проказаним ними шляхом та не дати й своїм дітям, своїй майбутній зміні, що має заступити нас у народній роботі, схибити з цього шляху й пропасти без сліду для рідної нації.

Заховуючи льояльність супроти прибраної батьківщини, повинні наші діти зростати й свідомими патріотами України, полум'яними борцями за її визволення й самостійність.

Справа українського національного виховання набирає для нас по цей бік залізної заслони особливої ваги саме під сучасну хвилину, коли вся українська національна територія опинилася під владою лютого ворога, який завзявся звести нашу націю до ролі раба безсловесного, що не знає свого минулого („хто ми, чиї сини, ким, за що закуті", як казав Шевченко), що не сміє розвивати своєї культури, а має бути невільником „старшого брата", який намагається спотворити, викривити саму душу українського народу. Отже в цю пору для цілої нашої нації велико значить та її частина, що перебуває у вільному світі, за межами червоної деспотії. На нас спав великий — важкий, але й почесний обов'язок заступати перед світом поневолену Україну й боротися за її права.

А виконуючи цю, покладену на нас долею, повинність, мусимо ми готувати своїх заступників з-посеред молоді, щоб, продовжуючи справу батьків, словом, ділом і кишенею, боронили Україну, рідний край як не їх самих, то їхніх батьків і матерів.

Сучасна хвиля більш, ніж колинебудь у нашій історії, велить нам пам'ятати Франкові слова:

„Кожен думай, що на тобі
Міліонів стан стоїть,
Що за долю міліонів
Мусиш дати ти одвіт!"

Це наказ для всіх нас, не лише для наших „політиків", але для кожного рядового громадянина. Ми повинні діяти всі разом, усією громадою. Не дурно ж кажуть, що „громада — великий чоловік". Без неї й ніякі політики не дадуть ради. Тож ми повинні всіма залежними від нас силами й засобами допомагати не тільки нашим політикам у їх заходах для визволення України, але й нашим педагогам у їх зусиллях, спрямованих на виховання з наших дітей нової зміни. І це, треба сказати, не тільки наш національний обов'язок, але навіть особиста користь.

(Закінчення буде)

Наші італійські приятелі

(Надіслане з Еспанії)

Під час перебування принца Аліята де Монтереалє у проф. д-ра Лео Маніно — обидва вони відомі українські приятелі — довелося підписаному обмінятись з ними думками про справи, які виявились у приватних розмовах для обох сторін незвичайно цікавими.

Принц Аліята ді Монтереалє з приємністю згадував про недовге своє перебування в ЗДА та про корисні зустрічі з українською еміграцією. Захоплений середземноморською ідеєю, він бачить великі можливості у співпраці з українцями. Слід додати, що це інтерв'ю з ним у своїй великій частині передано було через українську Мадридську радієву передачу Національного Радія Еспанії.

— Знаємо, що ви, принце, інтересуєтеся середземноморськими проблемами. Які є Ваші пляни середземноморського об'єднання й яку ролю повинна в ньому відігравати Україна?

— Я вірю, що Европейське Об'єднання є лише першим кроком до більшого об'єднання народів, центром якого мусять бути середземноморські держави.

Середземноморська солідарність і евентуальна система договорів характеру політично-економічного може бути відповідно поширена.

Україна виглядає на Середземне море через Чорне море; отже є середземноморською нацією. Коли ця велика нація буде вільною від большевицької неволі, вона, без сумніву, виконуватиме функцію нації-провідника між іншими середземноморськими націями й особливо між цими, що межують з Чорним морем.

— Після Вашої поїздки до ЗДА, яке враження Ви маєте про зусилля наших земляків в їхній боротьбі за визволення України?

Боротьба українців є взагалі героїчна та завзята і напевно закінчиться успіхом. Я особисто ніколи не забуду зворушливої мелодії Вашого національного гимну ані гостинности українських приятелів в Америці, яким шлю мій найсердечніший привіт.

Проф. д-р Лео Маніно член Президії Італійсько-Українського товариства, член президії Інтернаціоналу Свободи і голова Інтернаціонального Інституту для Етнічних Проблем та меншин — відповів на питання, зв'язані з його студіями. Маючи нагоду брати участь у різних міжнародних конгресах, знаючи при цьому багато українців, він теж мав нагоду вглянути в глибину української проблеми.

Між народами, — говорив він, — які сьогодні знаходяться під совєтською Росією, українці одинокі тішаться найбільшою приязню італійського народу. З цієї причини створено в Римі Товариство Італійсько-Української Приязні, що згуртувало всю італійську еліту та розвинуло діяльність в справі зближення між Італією та Україною на полі культурної спільноти. Всі приятелі України, яких є багато більше, ніж здається, згуртовані в цьому Товаристві; у його проводі є багато визначних особистостей, як, наприклад, сенатор і амбасадор Джіяніні, принц Аліянта, сенатор Чіяска з римського університету і багато інших.

Італійці бажають наблизитися до українців, бо вірять у можливість тісної співпраці між цими двома країнами з хвилиною як Україна стане вільною. З погляду економічного, соціяльного, культурного і релігійного обидві ці країни дуже між собою близькі і я вірю, що в майбутньому італійська політика до властивої Росії не може бути відновлена без доброго порозуміння з Україною, або, краще кажучи, через Україну. Італія не хоче бачити в завтрішньому світі великої Росії, совєтської чи царської. Італія бажає допомогти всім національним рухам народів, які під насильством творять СССР. Це не значить, що треба знищити Росію, лише треба, щоб різні етнічні групи осягнули самостійність. Тільки під такими умовами Італія відновить свої відносини з Московщиною.

— На конгресі Европейського Документаційного Центру, який щойно відбувся в Мадриді — продовжував він, — багато дискутувалось про потребу „інкорпорувати" країни з-за залізної заслони у властиву Европу. Одначе при цьому треба признати, що в багатьох країнах Західньої Европи створено різні організації з ціллю боротися проти спільного ворога. Через це є дуже важливою й начальною справою створення якогось координаційного тіла всіх цих рухів, ціллю яких є протикомуністична боротьба.

Під цю пору представляється совєтські питання через радіо й пресу західній країн в найрізноріднійший спосіб. При цьому трапляються великі конфузи, коли ра-

(Закінчення на стор. 3)

Павло Грицак

КУЛЬТ СКАНДЕРБЕҐА НА УКРАЇНІ

(2)

Та відомий російський історик А. Пресняков, що, зрештою, писав під великим впливом проф. Михайла Грушевського, ще в 1910 рр. висловлював здивування, чому історики не звернули уваги на автентичну вістку, збережену в різних варіянтах у московському літописанні, яка добре вияснює і наміри Глинських, і державницький, чи самостійницький, характер їх змагань у переговорах з московським вел. князем під час підготови повстання 1507-8. Князі Глинські вимовили собі, що „которие литовскіє городи возьмут і на тех градех сидіти князю Івану с братьею (т. є кн. Глинським), а великому князю в те городи не вступатися, і на том всем великого князя (очевидно, московського) дьяк Губа Моклоков правду дал". На думку Преснякова наведена цитата ясно вказує, що наміром Глинських було не прилучити православні землі Вел. князівства Литовського до Московщини, але побудувати окрему державу на просторі між етнічною Литвою, Московією, Польщею і Кримом.

Основний елемент епосу Скандербеґа — це боротьба з мусулманським світом. На Україні одним з перших свідомих представників аґресивної антимусулманської ідеології був, без сумніву, князь Дмитро Байда-Вишневецький, згаданий вище, син князя Івана Вишневецького і доньки Єлени Якшіч та деспота Йована. Кн. Дмитро мусів чути вдома і про свого прадіда по матері, деспота Стефана, осліпленого турками, і про, майже вже тоді двохсотлітню, боротьбу сербів з турками. Тло для його будучих подвигів прекрасне.

Кн. Дмитро Вишневецький не тільки був організатором та ідеологом козаччини (в тому мав він попередників, головно Остапа Дашкевича), але він увійшов в історію як той, хто придбав козацтву конкретну територіяльну базу. Дуже можливо, що саме тут треба добачати, може й підсвідомий вплив сербської стихії на князя Вишневецького, бо він мусів бути добре обзнайомлений з зусиллями своїх предків по матері утримати за собою бодай клаптик сяк-так вільної сербської території. Княжна Ангелина, з сином Йованом, дідом кн. Вишневецького по матері, володіла деякий час Армією, резидуючи в Купініку, з ласки угорських королів.

Характеристичне, що Вишневецький зробив з козацтва інструмент боротьби з Кримом та Туреччиною, і зброєю в руках повсякчасних претендентів на престол у сусідній Молдавії. Що тягнуло козацьких отаманів до цієї маленької, важної економічно й військово, русько-православної культурою, а румунсько-української мовою, країни? Що мали на думці керманичі козацької політики, починаючи Дмитром Вишневецьким, коли вони все 16 століття кидали тисячі козацтва на Молдавію? Чому так хотіли здобути вирішальний вплив на неї?

Відповідь тут насуває сама історія: походи на Молдавію були першою фазою державнотворчого підйому українського козацтва як нового політичного чинника в Східній Европі. Замкнута між сильною ще Польщею на півночі та Кримським ханатом на півдні, воно змагало до запевнення домінуючої ролі українському світові там, де це в 16 віці видавалося зовсім можливим — в Молдавії. „Козакізація" Молдавії була б рівнозначна з своєрідним державно- і міжнародноправним оформленням нової політичної сили, козацтва. Це все добре розумів і Богдан Хмельницький, цілі покоління після Вишневецького, коли старався споріднитися з молдавськими воєводами, Лупулами, в 1650 рр. та створити собі васальне князівство зараз на південно-західній границі.

Авторитет у справах ранньої козаччини, проф. М. Андрусяк, висловив недавно думку, що „козацьких отаманів не манило до Молдавії саме добичництво (але) радше геополітична цілість Молдавії з Україною та свідомість народної спільноти". Все це знаходить своє пряме потвердження в високопринциповому характері, який мали молдавські походи (хоч практика, мабуть, була далеко менше принципова); вони всі були подумані, як спроби накинути Молдавії певний означений державно-політичний характер.

1574 р. козаки йдуть на Молдавію з власним претендентом — Івонею; після невдачі, новим претендентом стає Іван Підкова в 1577; рік пізніше, Олександер Підкова. Тоді слідує Петро, син останнього Підкови, а ще в 1583 р. Мануїл, син Івоні. На Україні, видно з того, позаводилися були цілі „династії" претендентів на Молдавію. Чи походи відбувалися за їхньою власною ініціятивою, чи всі вони були просто ставленниками козацтва, не міняє справи, бо реальна сила в кожному випадкові належала не їм, а саме козацтву.

Тісний зв'язок козацтва з подіями на Балкані ніяк не обмежувався до Сербії чи Молдавії. Северин Наливайко, коротко перед своїм відомим протипольським повстанням, воював у південній Молдавії, аж до Дунаю і Чорного моря; в тому часі саме вибухло було повстання проти турків у Болгарії, з національною і релігійною закраскою: його очолили тирнавський митрополит і якийсь, будьтоби, нащадок болгарської царської династії Шишмановичів. Повстання виявилося безуспішним, але воно мусіло мати якийсь вплив на світогляд самого Наливайка. Відомо, наприклад, що довкола Наливайка дуже рано витворилася леґенда, мовляв, він хотів стати руським „царем". Тому, що царі взагалі існували колись у південних слов'янських краях, а в часах Наливайка одиноким „царем" був цар московський, з яким Наливайко не мав жадного відношення, можна думати, що нав'язування Наливайкові „царських" амбіцій були якимось відгомоном його балканських заінтересувань.

Поважніші студії про українсько-балканські відносини сьогодні дуже утруднені через відсутність потрібної літератури та взагалі джерельних матеріялів. Але й сьогодні вже можна думати, що в 16 віці краї, які знаходилися поміж зах. европейським молотом та східнім — мусулманським — ковадлом, були в далеко тіснішому зв'язку між собою, ніж, як про це пише дотеперішня наша історична література. І коли читаємо в промові Зорки порівняння Хмельницького з Скандербеґом, то в світлі наведених вище даних воно не буде видаватися сучасному читачеві таким дивним.

(Кінець)

УКРАЇНЕЦЬ НА КОНҐРЕСІ НІМЕЦЬКИХ ПСИХОЛОГІВ

Німеччина належить до держав, які багато уваги присвячують розвиткові психологічних наук; зокрема до останньої війни займала вона в цій ділянці передове становище. Тепер німецькі наукові кола намагаються відзискати те становище. Ці намагання не є безуспішні. Про це говорять самі числа. В „Професійній Спілці Німецьких Психологів" є згуртованих на сьогоднішний день 720 фахових психологів (тільки зі західніх зон). Поруч з Професійною спілкою діє чисто наукове „Німецьке Товариство для Справ Психології", що гуртує понад 100 членів, професорів і доцентів. На одному з університетів (Мюнхен), де навчає один з найкращих німецьких психологів (проф. Лерш) студіює психологію понад 150 студентів.

Для піднесення рівня німецької психології улаштовують обидва Товариства майже щорічно наукові конґреси, на яких читається кожним разом до 50 доповідей. Вже після війни улаштувала „Професійна Спілка" свої три конґреси (1947 у Бон, 1949 у Мюнхен, 1952 у Бравншвайґ), а „Німецьке Товариство для Справ Психології" також три (1948 у Ґеттінґені, 1951 у Марбурзі і останньо — 1953 р. у Кельні). З українського боку приймав участь у всіх цих повоєнних конґресах д-р В. Янів, доцент Українського Вільного Університету, який є від 1949 р. членом Професійної Спілки (як одинокий з українців). Пороблені на цих конґресах знайомства дали українцям змогу улаштувати в березні ц. р. спільну зустріч німецьких і українських психологів, яку німецька фахова преса окреслила, як „повний успіх".

Цьогорічний конґрес тривав від 28 вересня до 2-го жовтня і згромадив еліту німецьких психологів, які прочитали 46 доповідей. На Конґресі зарисувалася тенденція наблизити німецьку науку до американської й більше уваги присвятити експериментальним методам. Ці тенденції зокрема помітні серед молодшої ґенерації. В зв'язку з цим, поруч із нормальними доповідями, які давали висліди індивідуальних дослідів поодиноких науковців були реферати, присвячені оглядам досягнень у поодиноких ділянках психології в ЗДА. Паралельно з тими рефератами — оглядами були аналогічні реферати про досягнення в цих самих ділянках психології в середній і західній Европі. Тоді, як на доповіді були призначені всього по 20 хвилин, реферати — огляди тривали по 1½ години.

Про шукання спільних доріг з американською психологією свідчить м. ін. теж факт, що вперше на цьогорічному конґресі присвячено багато уваги проблематиці т. зв. соціяльної психології. Соціяльна психологія дуже добре розвинута в ЗДА і дуже слабо в Европі. Цій ділянці був відведений цілий перший день, тобто 2 реферати-огляди, одна прилюдна доповідь проф. Лерша і 4 наукові доповіді. Саме цій проблематиці була присвячена теж доповідь доц. д-ра Володимира Яніева, який говорив на тему: „До психологічної концепції народности". Доповіді прислухувалася чисельна фахова авдиторія — понад 120 осіб, з яких багато дискутували потім про порушені проблеми. Головно цікавили інтерпелянтів національні відносини на Сході Европи, які послужили доповідачеві ілюстрацією для його тези, що — мовляв — до визначування національности треба застосувати як новий критерій психічної притаманності народу. Ці притаманності виразно розділяють східні і західні народи, але виразно відрізняють також і українців від росіян.

Конґрес був дуже щільно виповнений доповідями, але обідні перерви і вечори залишались вільними для знайомств і полагоджування спільних справ, які випливали зі спільних заінтересувань. Український делеґат обговорив з різними компетентними чинниками справу видання матеріялів про зустріч німецьких і українських психологів в офіційному виданні німецьких психологічних Товариств („Психологіше Рундшав"). Принципово справу вирішено позитивно з уваги на актуальність тематики (Протиставлення Сходу і Заходу в світлі психології"; ця тема була насвітлена з різних аспектів). Остає ще тільки до розв'язання сфінансування видання, на що потрібна поважніша сума.

Цілий конґрес виявив, яке величезне значення мають щорічні зустрічі науковців: Вони не тільки дозволяють знайомитися взаїмно з вислідом найновіших дослідів, але спричиняються до постання спільної праці, які дають спонуку до дальших шукань.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

З ТЕАТРУ

„МИНА МАЗАЙЛО" М. КУЛІША НА СЦЕНІ

Театральна Група міста Ню Йорку. — **Микола Куліш: „Мина Мазайло"**, комедія на 4 дії. — Вистава в Ню Йорку 18 жовтня 1953, в залі „Фешен Інститут'у".

Коли говорити про будьяку українську п'єсу, чи в додатньому чи від'ємному дусі, годі промовчати найвиразнішу риску української літератури: бідність української драматургії. Маємо багату лірику, багату літературу оповідань, — маємо ще дуже кволу сучасну реалістичну повість і маємо найменше сучасних реалістичних драм. Довгий час українська драматургія не могла визволитись із тенет побутової тематики з пристосуванням до рівня глядачів, спрагнених тільки українського слова зі сцени й вияву сентименту до рідного села, що своєю тематикою опанувало всю літературу. І між побутовщиною та сучасною драмою, число українських драматургів, при деяких величезних талантах, було таки дуже скромне.

Не маючи перед очима цього тла не можна говорити про Миколу Куліша, бо на тлі бідности української драматургії ще яскравіше видна вся його величінь. М. Куліш виказує ті найважніші риски, що полонять глядача: 1) актуальна тематика, навіть для нинішньої американсько-української дійсности, 2) глибокий аналітичний підхід до неї і 3) знання техніки драми та сценічних вимог.

Усі ці прикмети яскраві у „Мині Мазайлі", але знавці його творчости впевняють, що вони є також в його п'єсах „97", „Комуна в степах", „Патетична соната", „Народній Малахій", „Так загинув Гуска" і ін. (Всіх було 11). Годі сперечатися, де автор робить свідомі „концесії" для комуністично-партійних доктрин, щоб могти взагалі перепачкувати інші, нестравні для російських комуністів тенденції, а де він, зацитькуючи совєтську цензуру дійсно говорить щиро, бо для цього треба би ввійти йому в душу. Здається, що коли він у „Мині Мазайлі" створює в особі Дядька Тараса з Києва неґативний тип українця-романтика, що живе тільки минулим і є безвартною та інтелектуально обмеженою людиною при всьому свому „шовіністичному" українському патріотизмі, — то М. Куліш дійсно так дивиться на те давнє українство. І, здається, він дійсно вбачає запоруку перемоги українства в тому молодому поколінню, що виростає в атмосфері поклонництва пролетаріятові, колгоспництву й індустріялізації, але водночас ненавидить Москви, як політичного гнобителя, господарського вишскувача й культурницького денаціоналізатора, не вважаючи на весь назверхній українізаційний галас. „Мина Мазайло" — це властиве пеан у честь українського „тітоїзму", це властиве і реклама для українізаційного курсу і водночас тонка сатира на нього. Протимосковська тенденція тієї п'єси і висмівання російської політики та російських типів, поставивши при цьому на одну дошку представників російського старорежимництва (Баронова Козіно) і перемальованого на червоно малоросійсько-совєтського патріота (Тьотя Мотя з Москви), — така яскрава й очевидна, що не треба дивуватися, що в совєтській дійсності швидко заборонено ту п'єсу й знищено самого її автора. Треба тільки подивляти його відвагу й вибачити йому за те всі — хай би навіть щирі — нам нині неприємні симпатії.

Виконання Театральною Групою м. Ню Йорку у постанові Олімпії Добровольської було знаменитє двома прикметами: сценічним темпом і грою артистів. Очевидно, центральна фіґура героя, Мини Мазайла, залишилась центральною завдяки незрівняній грі Йосифа Гірняка, що зумів вдержати ідеальну середину кожної трагікомічної ролі: не ставати ані неприродною карикатурою, ані дійсним мучеником із смішними рисками. У грі Й. Гірняка не було навіть мінімального шаржу, — тому ця постань була наче вирізана з ненормальних і чудернацьких підсовєтських відносин. Знаменитий у масці і жестикуляції, поривав за собою всіх інших виконавців. Зрештою, те саме можна сказати під адресою його дружини Олімпії Добровольської, знаменитої старорежимної дами, від якої віяло анахронізмом у підсовєтському житті. Іва Куліш зуміла дуже доброю характеризацією, маскою і грою прикрити свою молодість і ні на мить не відхилитись від представлювання старої жінки, одурманеної чадом малоросійщини свого чоловіка. З інших виконавців: Володимир Лисняк віддав правильний тип молодого українського ідеаліста, закоханого в рідній мові, трохи не з цього світу, — його партнерка Люба Яцушко, єдина „наївна" у цій п'єсі, переконливо давала себе „українізувати", представивши вірний тип молодої гарної дівчини, яка закохується в юнакові, без уваги на його світогляд. Пані Ліда Крушельницька і Лариса Кукрицька дістали невідповідні для них ролі і тому мали подвійно важке завдання. Рина Мазайло — це трохи нелогічна постать у п'єсі, де взагалі молодь є українською і протиставлена малоросам старшого покоління. Л. Крушельницька надавала цій безбарвній постаті життя рухливістю на сцені і підкреслюванням її комізму. Постать Тьоті Моті — суто характеристична. Л. Кукрицька, молода акторка, створила тип „бойової", хоч може занадто молодої московської шовіністки, що обурюється на саму транскрипцію „Харків". Володимир Змій був добрим недотепою дядьком Тарасом, так само „комсомольці" — І. і Я Шугани й С. Шпеґ, дарма що були може надто делікатні і чемні, як на комсомольців. Дійсно, це був гармонійний ансамбль: найвищий комплімент, що його можна сказати під адресою виконавців, серед яких є і професіонали високої кляси і початкуючі ще адепти. — В. Лисняк спритно розв'язав трудноші сцени, яка є властиво концертовою естрадою і не має рухомих куліс: драперії, кілька меблів, кілька богомазів і сіть павука, замість стелі, що символізувала дійсність, в якій пручаються нещасні люди совєтського раю. — Публіка майже вщерть заповнила велику залю, що може помістити 1,200 осіб, не вважаючи на гарний суботнішний день, який виманив за місто кілька українських прогулянок, на інші одночасні товариські імпрези в Ню Йорку і на розмірно високі ціни квитків, оправдані благородною ціллю — помогти рідні славного драматурга, що опинилася в ЗДА у великій скруті.

Іван Кедрин

Вступайте в члени УНСоюзу!

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Бостон, Масс.

Виступ Бандуристів.

Всім нам відомо, що славна Капеля Бандуристів знову почала об'їзд країни з українською музикою і піснею. Ми читали, що цим разом зайнялись ним самі американці з Інтернаціонального Інституту в Дітройті, закликавши братні йому установи піддержати капелю на місцях. Нам присмно чути, що чужі мають таку пошану до нашої пісні. Бо ми самі не змісмо оцінити якслід тих дорогоцінностей, що ними Господь наділив наш многострадальний нарід.

Капеля Бандуристів двічі була в Бостоні і ніразу не мала матеріяльного успіху. Бо наші бостонські громадяни, не піддержавши її масовою появою на її концертах, засвідчили ще раз, що покутує у нас хвороба такого партійницького чи релігійного фанатизму, що не піддержується одностайно й культурницьких імпрез, коли тільки хтось десь може зауважити, що це „православні" або „католики", або, що якась культурницька імпреза має діло з кимсь, що нам не по нутру. Такі люди забувають, що наші мистці, наші письменники, наші співаки й музики, — це ж добро всієї нації, яка має тільки одну спільну нам усім культуру.

Тому вірю, що день 23-го жовтня буде в Бостоні днем великого св'ята. У найкращій і найбільшій залі Бостону Симфоні Гол, де співав незабутній Хор під управою Олександра Кошиця, співатиме й Українська Капеля Бандуристів ім. Т. Шевченка під управою Китастого і Божика. Мені відомо, що вже американці масово купують квитки. Тепер є оправдана надія, що наше місцеве українське громадянство візьме дійсно масову участь у цьому святі нашої пісні, бо спонзорами концерту стали місцеві духовники обох наших Церков. Керівні наші громадські діячі в Бостоні склали по $10 на газетну рекляму концерту. Це ж одинокий наш хор, що видерся, як мистецький колектив, з-пова залізної завіси і тут продовжує своє славне діло. Тому треба виявити носіям цього діла нашу пошану і вдячність.

М. Давискиба.

НАШІ ІТАЛІЙСЬКІ ПРИЯТЕЛІ

(Закінчення зі стор. 2)

діовисильня в Мюнхені „Вільна Европа" говорить про антикомуністичні питання в інший спосіб, як це роблять радіовисильні в Римі й Мадриді.

Через це народи, для яких призначені ці передачі, бачать, що єдиного протикомуністичного фронту немає навіть у тих середовищах які називають себе протикомуністичними. Отже, треба створити один протикомуністичний фронт, і Европейський Документаційний Центр повинен у цьому напрямі працювати і зробити все, щоб цю ціль осягнути.

— Ви належите до Президії Інтернаціоналу Свободи в Римі, що гуртує чотирнадцять національностей. Що є, на Вашу думку, найважливішим в цій співпраці народів для боротьби проти російського комунізму? — питаю.

— Першим завданням Інтернаціоналу Свободи — відповідає проф Маніно — є зібрати, а передусім скоординувати всі зусилля, що робляться в різних західніх країнах для протикомуністичної боротьби. Одначе, в цій боротьбі ми є зовсім ізольовані, бо ці зусилля не координуються, а засоби боротьби міняються від однієї країни до другої і навіть іноді суперечать один одному. З ціллю створити один фронт у різних країнах Заходу, ми створили цей Інтернаціонал Свободи за поміччю представників народів, що сьогодні знаходяться за залізною заслоною.

— Як нам відомо, Ви були в Україні. Можете сказати, коли й де? Які враження залишились ще у Вашій пам'яті?

— В Україні був я 20 років тому; я бачив Вашу гарну столицю Київ, Харків, Полтаву... Протягом кількох місяців мав я нагоду пізнати цю прекрасну, чудову країну.

Скінчилася розмова з великим приятелем українського народу. Я попросив його вкінці, щоб сказав щось на адресу наших земляків, які знаходяться в краю і може почують слова, коли їх передаватиме українська радіопередача в Мадриді. Ось його слова:

— „Приятелям з України, що перебувають за залізною заслоною, бажав би я висловити передусім всю мою приязнь і симпатію до їхніх зусиль, щоб протиставитися проти совєтської інфільтрації. Вони можуть бути певні, що ми є по боці України, і їхній спротив дасть найкращі висліди не лише для їхньої батьківщини, але теж для Европи та всього волелюбного світу".

Дмитро Маслій

ВСЯЧИНА

ВАШИНҐТОН ЦІКАВИТЬСЯ ДОНЬКАМИ ГОЛОВНОГО СУДДІ ВОРРЕНА

До Вашинґтону прибув призначений на головного суддю Найвищого Суду Ірл Воррен, який має три доньки: Вірджінію (25 років), Дороту (22) і Ніну (19). Всі вони народжені в Каліфорнії, де їх батько був губернатором, і життя в Вашинґтоні буде для них нове. Вони мусять бути приготовані на те, що на них будуть звернені очі столичної верхівки. Один журналіст вважає, що панни Воррен повинні наслідувати панну Марґарету Труман, яка сім років прожила в Білому Домі і ніколи не виставляла себе наперед, залишаючись увесь час скромною „панною з Індепенденсу".

● ПОВІДОМЛЕННЯ ●

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у США
Комісія для охорони і збереження літературної та мистецької спадщини В. К. Винниченка.

Вже виходить з друку Збірник, присвячений пам'яті

Володимира Винниченка.

Зміст Збірника — статті й матеріяли, що освітлюють життя й діяльність цього видатного українського письменника й діяча.

Передплачувати можна в УВАН у США — 11½ Вест 26 Ст. Ньо Йорк 10, Н. Й.

Ціна $1.00.

З наших буднів

ЕВРОПЕЄЦЬ

Пан Соломка хвилювався. Хвилювався й обурювався на українські та американські радіопрограми:

— Ану, спробуйте накрутити стацію „Даблю", чи не „Даблю", а я заложуся з вами за десятку, що зараз почуєте українське танґо: „Вже осінь, і не повернеться кохання"! Скучне і банальне, солодке, як лімоняда, але деякий сантимент навіває... Бо то вже справді осінь, і надворі, і на душі, падає пожовклий лист, вертаються давні спомини, відживають, так сказати б, сни молодости... Ну, ви якийсь письменник, ви це розумієте. І, раптом, коли ви є під відповідним настроєм — обривається музика на півтакті, а геніяльно-дотепний директор програми каже:

— Так, прошу панства, давнє кохання не вернеться, але ви напевно вернетесь до широковідомого складу меблів „Маґель", як тільки раз відвідаєте його!...

А, нехай тебе лиха година!... Як вам заїхав тим „Маґлем", як тупим серпом попід серце! Відразу щезає і настрій, і навіяний сантимент, і всяка духова насолода, — все вам попсував „пан директор" отою бляшаною, пусто-порожньою реклямою!

З досадою крутите реґулятором, шукаєте якоїсь порядної американської передачі. І ось з голосника ллється щирим золотом незабутній голос Карузо... Арія з „Трубадура", чи з якого іншого „Ріґолетта". Чуєте, що з тим голосом спливає на вас ніби ласка з неба, від такого співу ваша душа дістає крила і злітає до самого Бога молитися, — як писав Шевченко!

Нараз — стоп! — голос короля тенорів завмирає, а приходить до голосу якийсь соленко, що і починає, вже по-англійськи, барабанити:

— Генріко Карузо був славний на весь світ, але не меншу славу в світі має італійська олива марки „Карузо", яку можете купити в кожній ґросерні!...

Тут пан Соломка схопився з крісла і забігав по кімнаті, ламаючи руки:

— Ви знаєте, чорти голоіка беруть, коли чуєте і бачите безпардонне знущання з таких святощів, як музика, мистецтво. Хочеться вибігти на вулицю і вити з розпуки голодним вовком, хочеться кричати на весь голос: „Люди! Люди! Чи ви люди, чи бездушні манекени, автомати? Де ваша любов і пієтизм і пошана до таких велетнів духа, як безсмертний Карузо?" І скажіть, скажіть, пане добродію, чи виплачується бути ґенієм?... Ви даєте людству безцінні скарби вашої душі, виспівуєте перед публікою своє серце, що іноді тріскає та розривається з болю, як розірвалося Карузові на сцені, — а потім, з „вдячности" за те, якийсь містер Макароні назве вашим ім'ям свою оливу!...

Я не міг інакше заспокоїти схвильованого пана Соломку, як тільки повторити йому ще раз ці загальновідомі істини, що в Америці радіомовлення оперте в цілості на комерції, що якби не було спонзоруючих фірм, які реклямують свої товари, то взагалі не існували б радієві, чи телевізійні передачі...

Але пан Соломка тільки руками замахав:

— Пане добродію, я вже є в Америці п'ять років! Силою фактів та обставин я погодився з багатьма тутешніми дивацтвами, але з отою реклямою на радіо — ніяк не можу погодитися! Душа справжнього европейця бунтується проти такого нахабства! Та ж ви якийсь письменник, ви мене розумієте?...

Тут раптом пан Соломка радикально змінив тему:

— Ах, добре, що я собі нагадав!... Я ж до вас по ділу. Ви, мабуть, читали в пресі, що за два тижні наше товариство „Тримаймося" робить велику забаву! А ви любите писати такі різні історійки, фейлетончики, які легко читаються, — чи не встромили б ви там, поміж рядки, одну чи дві маленькі згадки про нашу забаву?... Зробите нам направду дуже велику прислугу!

Ікер.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

ОСІННЯ ВИПРОДАЖ ФУТЕР

Дешеві ціни.

Wujkiw & Kopiec, Inc.
Mfg. Furriers
111 E. 7th ST. N.Y. 9, N.Y.
Spring 7-8710

• ПРАЦЯ •
Help Wanted—Male

ПРАЦІВНИКИ
до виробу костей для гри, підмайстри, оператори праси. Загальна помічнича робота у фабриці. Не оборонне. Постійна праця. Відповідні умовини. Мала добре улаштована фабрика.
ANCHOR MFG CORP.
31 Denton Avenue
New Hyde Park, L. I.
Від понед. до п'ят. в год. 9-5.

ЗВАРЩИКИ
LAYOUT MEN
Телефонуйте:
Mr. Anderson
HOboken 3-4428

ОПЕРЕЙТОРИ — ТОКАРІ
Голоситись:
ERRINGTON MECHANICAL LABORATORY
24 Norwood Avenue
Staten Island, N. Y.

АВТОМОБІЛЬНА МАЙСТЕРНЯ МЕТАЛЮРҐ
THE MALLON CO.
має вільне місце для 1-рядного робітника. Висока платня із знаменитими умовинами праці створюють цю добру нагоду на ціле життя.
Голоситись Service Manager
THE MALLON CO.
445 Main St., E. Orange, N. J.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

• ПРАЦЯ •
Help Wanted—Male

ДО ВИРОБУ ПРИЛАДІВ, МАШИНІСТИ, МАШИНОВІ ОПЕРАТОРИ
Денна і нічна зміна.
Потрібний досвід у прецизній роботі. Добра початкова платня. Праця, що забезпечує екзистенцію. Шпитальна, лікарська й хірургічна опіка для робітника й рідні й інші поступові вигоди. Голоситись до праці на дійсно приязне місце. Розмова про прийняття — як кому вигідно.
THE PRESTO LOCK CO.
100 Outwater Lane
Garfield, N. J. Prescott 9-0370

ДРАПУВАЛЬНИКИ
та їх помічники
з фабричним досвідом, постійна праця.
MODERN SECTION FURNITURE
385 Queen Anne Rd.
Teaneck, N. J.

ПРАЦІВНИКИ
до аркушів металю.
Висока платня — всі користі. Також потрібно портерів. Стала праця.
GARDEN STATE ELECTRIC M'fg.
1000 Clinton St., Hoboken, N. J.

• ПРАЦЯ •
Help Wanted—Female

ОПЕРЕЙТОРКИ НАКРИВАЛ
потрібні тільки досвідчені у звичайній роботі. Високі платні. Праця для швидко побільшуваного декоративного підприємства. Звертатись телефонічно: Wdge. 8-1069. Modernage Decorators, 94 Main St., Woodbridge, N. J.

ДИПЛЬОМОВАНІ ДОГЛЯДАЧКИ ХВОРИХ
для операційного й дитячого відділів.
MArket 2-6437

ОПЕРЕЙТОРКИ
ДОСВІДЧЕНІ
Стала праця, добра платня. Не відкладайте — голосіться сьогодні.
30 MAIN STREET
BROOKLYN, N. Y.
11th Floor
близько
8th Ave. Subway — High St.

Український Народний Союз, який нараховує тепер уже понад 69 тисяч членів, є передова народна установа американських українців, в списку членства якої не повинно забракнути теж і Вашого імені. Бо належати до У. Н. Союзу, значить належати до цього свідомого та ідейного загалу, який творить і веде наше громадське життя.

• ВИСЛОВИ СПІВЧУТТЯ •
Висловлюємо найглибший співбіль
Василеві Кириловичеві
ЧАПЛЕНКОВІ
з приводу трагічної смерти його Дружини.
АРТЕМ ОРЕЛ
ГАННА ОРЕЛ
ТАРАС ОРЕЛ

Спорт

УСПІХ УКРАЇНСЬКОГО ФУТБОЛУ В КАЛІФОРНІЇ

Дня 27 вересня ц. р. на Стадіоні La-Cinema в Голівуді відбувся міжнародний турнір копаного м'яча з нагоди „Soccer Jamboree 1954" при участи 20 дружин різних національностей (членів F. I. F. A.) а також С. Т. Україна — Лос Анджелес.

По вигрі з польською S. K. Polonia 3:1 і Austria A. C. 4:0 фінальним противником наших (по вильосованню) стала 2-га дружина чемпіона Каліфорнії 1952/53 St. Stephen-Danubia.

Фаворизований противник, в рядах якого грали професіонали, не зміг переломати нашу дружину, яку ціхувала воля до перемоги, твердість і добрі фізичні дані.

Зустріч закінчилася в нічию 0:0 а в показнику Турніру, С. Т. Україна заняла 3 місце.

Найліпші змагуни Мирон Гнатейко і Павло Бересипко. С. Т. Україна гарно відзначила свій 2-річний ювілей, а день 27 вересня і прізвище Івана Басістого — Василя Кавецького, як також Андрія Наконечного, залишаться на завжди в історії Українського Спорту в Каліфорнії.

І. П.

У. А. С. Т-ВО РОЧЕСТЕР В ОСІННІХ РОЗГРАХ

Першою поважнішою грою рочестерської футбольної одинадцятки була товариська зустріч з „Черник"-ом — Дітройт, який гостив в Рочестері в днях 5-го і 6-го вересня ц. р.

Змагання згаданих команд стали черговим доказом, як на грищі перемагають духові вартості. І так У. А. С. Т. Рочестер, помимо явної потенціяльної переваги, програє в відношенні 3:2 воріт.

У. С. Т. „Черник" — Дітройт це молода, повна життєвої наснаженості дружина, що вже самою появою збирає як найчисленніші симпатії.

Жертвенність, молодеча амбіція, що „хочу" перероджує в „мушу", карність — це прикмети, що часто заступали деякі технічні й тактичні браки поодиноких змагунів, а в цілості принесли вповні заслужену перемогу Дітройтцям. Серед гостей вирізнялися, як звичайно, все добрий Савка і молодий, надійний Чіпчар. Деревницький на воротах добрий, хоч ловив дещо нервово і з тремою. У.А.С.Т-во Рочестер, маючи з гри не менше Дітройту — вийшло назагал дуже блідо. Всі акції не пов'язані і розгублені.

Помітний брак зрозуміння і колективної праці. Вражав немило надмірний шарж і гра на ефект поодиноких „футбольних зірок", що своїм, на жаль, фальшивим блиском псували всю гру. І хай для цих „асів" опінія публіки стане перестогою, як сумно кінчається кар'єру, коли забувається про основи спортової етики,

---

В „Свободі" ч.: 197 з суботи дня 19 вересня ц. р. в статті „Нотатки з українського спортового життя" п. Роман Лисняк вичисляючи усі існуючі на терені ЗДА укр. дружини, ні словом не згадує про У. А. С. Т-во Рочестер, — товариство, яке існує уче чотири роки, знане зі своєї праці і успіхів не тільки українському, але й американському загалові.

Невже переочено, тенденційно пропущено, чи може лиш так по старо українськи „я забув".

✝

Дня, 22-го жовтня 1953 р. упокоївся в Бозі на 39-му році життя, прийнявши Найсвятіші Тайни, бл. п.

МИРОСЛАВ СУШКІВ

Похорон відбудеться в суботу 24-го жовтня, о год. 9-ій з каплиці при 43 So. Broadway, Elizabeth, N. J.

Сумною вісткою діляться з усіми мати Анна, брати: Ярослав з дружиною Оленою, Олександер з дружиною Іриною та Омелян з дружиною Лідою.

• REAL ESTATE •

STATEN ISLAND — 2 FAM.
Гарна дільниця, прегарний 2-родинний дім на 11 кімнат, ґараж на 2 авта, огрівання оливою, велика парцеля 100x165 з багатьома овочевими деревами. Дуже догідна комунікація до Ню Йорк Феррі. Власник хоче $18,000. Телефонічні запити до Marion Poulsen at GI 2-2926; а після 5. попол. GI 8-0180; John L. Piazza Broker, Box 572 Forest Ave. West New Brighton, S.I. 10, N. Y.

MALVERNE, L.I. 1/3 Corner Acre ONLY $18,900
5½ великих кімнат на 1 поверсі. 30" засклена кімната на 2 пов. Коминок. Крита сіткою веранда. „Патіо". 2 ґаражі. Всі типи овочевих дерев і кущів. Довкола гарна огорожа. Всюди близько. Власник Lyndbrook 9-7037

HOTEL MARSEILLE
Пропонує приміщення в цілості або окремими кімнатами.
Надається на
РЕСТОРАН—„КЕЙТЕРЕР"
і на
ПРИМІЩЕННЯ для ЗБОРІВ
товариств, організацій клюбів і т.д. — Низький рент.
Ask for Mr. G. UN. 4-2100
240 W. 103rd St. N. Y. City

НА ПРОДАЖ
4813 N. 12th Street
Phila. 41, Pa.
8-КІМНАТНИЙ ДІМ,
кафлева лазничка, підлога з твердого дерева, огрівання оливою, мідні рури, напіввідокремлений, ґанок і майдан.
Тел.: Mi 4-6345

• MISCELLANEOUS •

MORTGAGE LOANS
First Mortgages
Second Mortgages
Construction Mortgages
LOWELL INVESTMENT CORP.
31 W. Main St. Somerville, N.J.
Tel.: Somerville 8-3248

ВИГОТОВЛЯЄМО НАЙСТИЛЕВІШІ ШЛЮБНІ ЗАПРОШЕННЯ
за 100 від $8
COLE'S
6034 Bergenline Ave.
WEST NEW YORK
ДРУКИ—КАРТКИ З ПОЗДОРОВЛЕННЯМИ, КАНЦЕЛЯРСЬКЕ ПРИЛАДДЯ

DISTRIBUTOR WANTED
by John Reber Baking Corp.. Able to increase our sales of Cakes, Pies & Pastries. To $250,000 annually with an investment of $5,000 to $10,000 required.
519-525 West 47th Street
New York City. Circle 6-8030

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

• REAL ESTATE •

COZY LAKE — NEW JERSEY
Тільки $6,500.
Приманливий умебльований катедж недалеко озера, ґараж, пів акра лісу, струмок, газ, електрика, холодильник, душ, дві спальні, вітальня з бальконом, коминок опалюваний деревом, 25 ґанок з сіткою, мансарда з barbecue, клюбовий плян. 39 миль від Ню Йорку, тільки $6,500, близько католицької церкви. Пишіть Box 26, Cozy Lake, N. J., або телефонуйте N.Y. AL 5-6541

ULSTER CO. N. Y.
Newburgh, 9 миль на північ, на продаж 8-кімнатний дім. Youngstown кухня, 4 спальні, 2 лазнички, модерні вигоди, відновлений, умебльований, нижче від ціни $18,000: 3½ акра яблуневого саду, ґараж, комора.
N. Y. EL 5-2951
Conner, 163 E. 63rd St., N.Y. 17

SANDS POINT
МАЙЖЕ НОВИЙ ДІМ
до перенощення,
гарне положення з височезними деревами,
4 спальні, 3 лазнички, велика вітальня, їдальня, кухня і робітня. Вліті і взимку „ейр кондишенед". Все господарське приладдя і килими на всі підлоги. Недалеко крамниці, школи, церква, залізниця, став. Власник.
PORT WASHINGTON 2-4820
O-19-A Rm. 830 — 11 W 42nd St. New York City.

MERRICK $11,750
5-кімнатне бунґало, ґараж, коминок для огрівання деревом, їдальня, ґанок зі сіткою, 2 викінчені кімнати в підвалі, огрівання оливою, ділянка землі 60x100, близько до всього. Телефонуйте: Freeport 9-1665. Пишіть O-21 Rm. 830 — 11 W. 42nd St. New York City.

• НА ПРОДАЖ ФАРМА •

ЗНАМЕНИТЕ поле на фарму, індичу або курячу, заснування чи розбудову. Недалеко новий Парквей. 3,250 стіп висоти, суха земля, при добрій дорозі. Коло 22 акрів. Старий фармерський дім, стодола, індичник. $19,000. Близько 70 акрів чудового морельового й яблуневого саду, мале озеро, річка. Гарний мешкальний дім і господарські будинки, всі уладження. Може дуже добре годитися для розбудування гарних домів. Недалеко Спрінґ Лейк.
VREELAND REALTY COMPANY
Highway No. 70, north of Manasquan Bridge,
P. O. Box 306, Manasquan, N. J. 7-1741, 3695-J

ROOSEVELT, L. I. — $10,700
Власник мусить продати з втратою 5-кімнатний дім, з мансардою, пивницею під цілим домом, 5 років тому заінстальованим огріванням оливою, алюміновим окуттям на дверях і вікнах, циклонною огорожею, машиною до прання в пивниці та іншими додатками. Близько до шкіл, церков, крамниць і т.д. Телефонуйте:
Freeport 9-7706 — власник.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ И ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА!

• ПРАЦЯ •

УКРАЇНСЬКА ПЕКАРНЯ
пошукує фахового пекаря, що вміє виконувати ручно пекарську роботу. Стала праця і добра платня. Зацікавлені можуть голоситися до
THE AUBURN BAKING CO.
1511 Auburn Ave., Cleveland 13, O.
Telephone: PR. 1-7765

• КУРСИ—НАУКА •

ВЖЕ РОЗПОЧИНАЄТЬСЯ НАВЧАННЯ
Технічного Креслення
після амер. програми і вимог, двомовний учбовий матеріял. Виклади в укр. мові з анг. технічною термінологією.
ДЛЯ ПРОВІНЦІЇ ЗАОЧНЕ НАВЧАННЯ.
Інформації уділяє:
K. CERKEWYCH, Eng.
350 Grove Street
Jersey City, N. J.
Phone: DElaware 2-0741

ПЕРЕКЛАДИ
з мов: української, російської, польської, німецької на мову англійську і навпаки робить кваліфікована сила. Перекладається документи, статті, статути, літературні твори, тощо. Оплата від 1-3 дол. від сторінки машинопису, в залежності від матеріялу до перекладу. Зголош. до:
P. O. Box 350, Scranton, Pa.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тимсамим і співвласниками 14-ти мільйонового майна організації!

КОЛИ СТРАЖДАЄТЕ ВІД БОЛІВ У МУСКУЛАХ, ТО НЕ ЗАБУДЬТЕ ЦЕ ПРОЧИТАТИ

Кожний суглоб і кожний мускул може стати джерелом болісних страждань. Ноги, коліна, руки, лікті, крижі, шия й пальці — коли вони болять, спричиняють допкульні муки, про які тільки ви, що страждаєте, можете знати. Але ось добра новина для вас у повідомленні тих, що вже пробували ANTRO formula для полегші в цих болях.

Багато з тих, що думали, що вже ніколи не будуть сміятися, радісно повідомляють, що їхні болі зникли після перших кількох доз цих чудових ліків. Тож нащо непотрібно страждати, коли й ви можете дістати допомогу. Вишліть цю вирізку до KINGSLY CO., Dept. 13, Box 415, Peekskill, N. Y., а тоді дістанете два пакунки цього чудового ліку ANTRO FORMULA (звичайна ціна $6.00) відворотною поштою. Читачі цієї газети мають заплатити поштареві тільки $5.00 (крім поштової оплати C.O.D.). Але спішіть поки ANTRO ще можна набути.

Ім'я ______________
Адреса: ______________
Місто ____________ Стейт ____

ІВАН КОВАЛЬЧИК
FUNERAL HOME
COMPLETELY AIR CONDITIONED
ЗАНИМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В СТЕЙТІ
NEW JERSEY
Ціни приступні для всіх
Обслуга чесна і найкраща.
У випадку смутку в родині кличте як в день так і в ночі:
JOHN KOWALCHYK
129 GRAND STREET,
cor. Warren Street,
JERSEY CITY 2, N. J.
Tel. HEnderson 4-5131

Refrigeration Expert Co.
INSTALLATION SERVICE
518 EAST 5th STREET, NEW YORK 9, N. Y.
Tel.: MU. 9-0550

• Інсталює і направляє електр. холодільники різних систем: домашні, бізнесові, і повітряні (air-conditioning) перемінює мотори з DC на AC. Робота виконується скоро і солідно.

• Також одержите інформації в крамниці ЕКО, 145 2-га Евеня. Тел.: AL. 4-0888.

ОСТАННІ ВИПУСКИ Українських Платівок „СТІНСОН"
ДЛЯ ВАШОЇ МУЗИЧНОЇ РОЗВАГИ.
STINSON records

182 **Соловейко — вальс** інструментальна
Радехівська коломийка Вокальна з оркестрою нар. пісня
183 **Щаслива** Вокальна з оркестрою
Люлька-файка Вокальна з оркестрою жартівлива пісня
184 **Десять параґрафів** Жартівлива пісня
Повоєнна Львовянка Вокальна з оркестрою
185 **Фіксований чоловік** (Часть I) Жартівлива пісня вокальна з оркестрою
Фіксований чоловік (Часть II) Жартівлива пісня
186 **Пісня про жовніра** (Часть I) Жартівлива пісня
Пісня про жовніра (Часть II) Жартівлива пісня
187 **Ой, вип'ємо родино** Нар. жартівлива пісня вокальна з оркестрою
Бублички Нар. жартівлива пісня вокальна з оркестрою
188 **Жнива** Народня пісня вокальна з оркестрою
Бувай здорова Народня пісня вокальна з оркестрою
189 **Хто не хоче працювати**
Похорон жовніра
190 **Старість не жарти** (Часть I) Жартівлива пісня вокальна з оркестрою
Старість не жарти (Часть II) Народня пісня
191 **Прощаюсь дівчино з тобою** Народня пісня вокальна з оркестрою
Сумно мені сумно Народня пісня вокальна з оркестрою
192 **Ой в чистім полі Ірчик** Сольо: Джан Слободян
Сухая верба Сольо: Джан Слободян
193 **За горами за лісами** Народня пісня вокал. з оркестрою
Кажуть люди Народня пісня вокал. з оркестрою
194 **Соколи-соколи** Народня пісня вокал. з оркестрою
Ми гайдамаки Народня пісня вокал. з оркестрою
195 **Закладаюсь о 10 цнт.** Жартівлива пісня вокал. з оркестрою
Допитався Жартівлива пісня вокал. з оркестрою
196 **Толока** Жартівлива сценка розмова в супр. орк.
Зводини Жартівлива сценка розмова в супр. орк.

Багато платівок награно спеціяльно для СТІНСОНА.
Не ломляться при нормальнім вживанні.

Платівки „СТІНСОНА продаються **ПО 89 ЦТ.**

Постачання по всіх країнах. Домагайтесь повного безплатного КАТАЛОГА українських і російських плит СТІНСОНА в найближчій крамниці, або пишіть за ними до:

UNION SQUARE MUSIC, Inc.
27 UNION SQUARE WEST, NEW YORK 3, N. Y.

EVergreen 3-4450
FILL YOUR BINS NOW
Spring Prices In Effect
MAPLE Coal & Coke Co.
Antracite FUEL OIL bituminouh
OIL BURNERS
SALES & SERVICE
72-74 Box Street
BROOKLYN 22, N. Y.
Федько Кудлак.

УКРАЇНСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО
В. Череватюка і Сина
YARDLEY FURNITURE CORP.
Manufacturers of Upholstered Furniture
730 EAST 149th STREET
BRONX 55, NEW YORK
Tel.: CYpress 2-9521

• Business Opportunity •

РЕСТОРАН — BAR-GRILL
забави, весілля ітп. на 700 місць — $3,000 тижнево — великий бизнес-насм на 20 літ — приватне місце паркування — знаменитий для кількох спільників або родини. Догідні умови сплати. U.S. Business Exchange, 411 43 St., Union City, N. J. Тел.: UNion 3-8388

• FOR RENT •

МОДЕРНА КРАМНИЦЯ
на торговельній евеню в Стейтен Айленд
придатна для сальону футер, цукорні і пекарні, жіночої конфекції, крамниці взуття і т.д. Пишіть Morton Donald, Flower Shop, 264 Richmond Ave., Port Richmond, S.I. 2, N.Y. GI 2-4125

• MISCELLANEOUS •

Алюмінієві вікна
ВІКОННИЦІ І СІТКИ
Потрійна комбінація у всіх величинах.
$19.95
Вставляємо на бажання. Спеціялізація в комбінації дверей і венецьких алюмінієвих заслон.
QUALITY ALUMINUM PRODUCTS INC.
Newark, N.J. .... BIgelow 2-3700
Orange, N.J. .... ORange 2-3000
Elizabeth, N.J. .. ELizabeth 3-6516
Bayonne, N.J. .. HEmlock 6-2180
Plainfield, N.J. .. PLainfield 6-4737
Jersey City, N.J. JO Square 2-4360
Perth Amboy, N.J. HIllcrest 2-1610
Staten Island — GIbraltar 7-3623
GI 7-8202

• ДО ВИНАЙМУ •

ВИНАЙМЛЮ
гарну, соняшну умебльовану кімнату
за 6.00 дол. тижнево.
145 East 17th St., New York City
Apartment 3-E
Tel.: GR. 5-8132

Dr. H. M. Zalewski
ОПТОМЕТРИСТ
БАДАННЯ ОЧЕЙ
237 Pershing Avenue
CARTERET 1-7608
or
SOUTH AMBOY
228 1st Street
Phone South Amboy 1-2029

ТЕПЕР ПОРА ЗАПИСАТИСЯ НА КУРСИ САМОХОД. МЕХАНІКІВ І КУРСИ ЇЗДИ
AUTO REPAIR
GR. 7-8951
КУРСИ МЕХАНІКІВ
КУРСИ ЇЗДИ АВТАМИ
Постараємося для Вас про еґзамін Лайсенсу. Наші учні дістають диплом. Помагаємо в одержанню праці. Інструкції в українській і англійській мовах. КУРСИ ДЕННІ, ВЕЧІРНІ І НЕДІЛЬНІ. Інструктори фахівці. Залож. в 1916.
L. TYCHNIEWICZ, директор
METROPOLITAN AUTO SCHOOL
155—2nd Ave., близь. 10th St.
NEW YORK CITY

✝

Ділимося з Українським Громадянством сумною вісткою, що 27. вересня 1953 р. в Мінеаполіс згинув трагічною смертю активний член Спілки Української Молоді

бл. п. МАРІЯН ПІХО

уроджений 24. червня 1926 року, в селі Воютичі, пов. Самбір. Хуртовина останньої війни примусила Покійного покинути рідну землю і скитатися з Родиною по чужих країнах.

В 1947 році Покійний закінчив з успіхом учительський Семінар в українському таборі в Мюнхені (Фрайман). Прибувши разом з ріднею до ЗДПА 1949 року Покійний зразу включився в громадську працю мінеапольської української громади. Був активним членом церковного та громадського хорів, як і рівнож секретарем (через три каденції) Управи місцевого Осередку СУМА. На цьому пості і застала його трагічна смерть — нещасливо переїхало його авто, коли він вертався домів з сумівської домівки.

Покійний оставив в невимовному жалі Родичів, малого брата і заміжню сестру.

В особі Покійного Осередок СУМА втратив провідного члена та всіми поважаного і любого Друга, а українська громада в Мінеаполіс — чесну людину і доброго патріота.

Хай чужа земля буде Йому легкою. В. Й. П.

Осередок СУМА ім. І. Мазепи
в Мінеаполіс.

ІВАН БУНЬКО
УКР. ПОГРЕБНИК
Обслуга чесна і найкраща по ціні так низькій як $150
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 EAST 5th STREET
New York City
Dignified funerals as low as $150.
Telephane: GRamercy 7-7661.

Увага! Громадяни!

DUNLEY HAT SHOP
14 SAINT MARK'S PLACE, NEW YORK CITY
(Іст 8 вул. між 2-3 Евеню.)

має на складі найбільший вибір фільцових КАПЕЛЮХІВ власного виробу на осінь і зиму, найкращої якости в найновіших фасонах і кольорах. — у нас куплені капелюхи принимаємо до перерібки.

Пригадуємо, що маємо відділ **Мужеської Ґалянтерії**, а саме першої якости сорочки знаної марки "JAYSON", дощевики, светери з імпортованої вовни, парасолі й інш.

Просимо зайти і переконатись про високу якість матеріяму та низьку фабричну ціну. — Говоримо по-українськи.

Слухайте наші оголошення по радіо-програмі п. Мельника кожної неділі між 7-8 год. рано на хвилях 1480, (станція WHOM) та проф. Чубатого в суботу о год. 2:30 по пол.

Отворено щоденно до 8:30 веч., в п'ятниці і суботи до 10:00.

DUNLEY HAT SHOP
14 SAINT MARK'S PLACE (Іст. 8. вул. Bet. 2—3 Ave.) NEW YORK, N. Y.

Увага! Нюарк, Ірвінґтон і околиці! Увага!

Повідомляється Українське Громадянство Нюарку, Ірвінґтону й околиці, що в перших днях листопада 1953 р. відкривається

УКРАЇНСЬКИЙ РЕСТОРАН п.н.
„ВІТАМІНА"
VITAMINA RESTAURANT
при 153 Springfield Avenue, Newark, N. J.
(Близько Української Централі).

Проситься слідкувати за днем відкриття.

„ВІТАМІНА" С-ка.

Оптометрист **Dr. N. CHAITIN**
• БАДАННЯ ОЧЕЙ •
Сповіщає про відкриття свого
НОВОГО БЮРА
при 555 на Бродвей, поміж 25 і 26 вулицями.
Телефон: FEDERAL 9-4375
BAYONNE, NEW JERSEY

ЗНАНИЙ ЕВРОПЕЙСЬКИЙ ЮВЕЛІРНИЙ МАГАЗИН
Kars Jewelers
Властитель ОЛЕКСАНДЕР БРАНДТ
218 E. 14th St. (поруч з кінотеатром Jefferson)
New York 3, N. Y. Tel. GRamercy 3-5875

Годинники найрізніших відомих швайцарських марок.
ПРЕДСТАВНИЦТВО ГОДИННИКІВ:
OMEGA — LONGINES — DOXA — CYMA;
ОКРІМ ТОГО НА СКЛАДІ Є PAUL BUHRE, TISSOT й інші.
НАПРАВА НАЙСКЛАДНІШИХ ГОДИННИКІВ.
МАЄМО ІМПОРТОВАНІ З ШВАЙЦАРІЇ ЧАСТИНИ.
ТАКОЖ ВИКОНУЄМО УСІ НАПРАВКИ ГОДИННИКІВ.
Всі направки провіряються на electronic watch master mach.
ПИСЕМНА ҐАРАНТІЯ НА 1 РІК.
НАПРАВА, ПЕРЕРІБКА І ЗАМОВЛЕННЯ
на ювелірні вироби зі золота, плятини й срібла.
НА СКЛАДІ Є У ВЕЛИЧЕЗНОМУ ВИБОРІ:
брилянтові перстені, ковтки, браслети, ланцюжки, хрестики.
Шлюбні перстені з червоного золота вагою 14—18 каратів,
14 каратові ручної роботи тризуби.
НИЗЬКІ ЦІНИ.
Слухайте нашу радіопередачу в неділі від 8 до 9 ранку.
У вівторок від 6 до 7 веч. Передачі F.M.-92,3 мегациклів.
В суботи від 1 до 2 дня на станції WHOM 1480 кс.
Розмовляємо по-українському.
Бажаючим, усі товарі продаються на сплату до 18 місяців.
Звертайтесь до п. Олександра БРАНДТА.
Всю працю виконуємо в нашій робітні на місці

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯ
Контрольована температура. Модерна каплиця до ужитку даром.
PETER JAREMA
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568